

7/19730
G-k. 144

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 1465
Konu : Iğdır Milletvekili
Pervin BULDAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
30 Nisan 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 02.04.2013 tarihli ve 43452547-120.07-116318 sayılı yazı.

Iğdır Milletvekili Pervin BULDAN'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/19730 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (5 Sayfa)

İĞDIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN PERVİN BULDAN'IN
TBMM 7/19730 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AIT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Kuralsız üretim anlayışının egemen olduğu çağımızda insanlar ciddi çevre felaketleri ve bu felaketlerden kaynaklanan sağlık sorunlarıyla karşı karşıyadır.

Özellikle kimya, enerji, boya, madencilik, demir ve kömür sanayinin ciddi çevre kirliliğine yol açtığı bilinmektedir. Dünyada gelişen çevre hareketleri ve demokratik kitle örgütlerinin tepkileri sonucunda çevreye zarar vermeden üretim yapılması yönünde önemli gelişmeler sağlanmıştır. Gerekli çevresel tedbirleri alarak üretim yapma işi maliyetleri arttırdığından şirketlerin üretim tesislerini daha az yaptırımla karşılaştıkları ülkelere kaydardıkları gözlenmektedir.

Ülkemizde Kocaeli Dil Ovası bölgesi ciddi çevre sorunlarıyla uzun süredir gündemdeki yerini korumaktadır. 2006 yılında Dil Ovasındaki çevre sorunlarını araştırmak üzere TBMM bünyesinde bir araştırma komisyonu kurularak; bölgede yaşanan çevre sorunlarına ve yapılması gerekenlere dikkat çekmişti. Aradan geçen süre içerisinde komisyonun önerilerinin dikkate alınıp alınmadığı konusunda ciddi kaygılar oluşmuştur. Bakanlığınızda geçtiğimiz günlerde "Kentsel Dönüşüm Kanunu" ile sahip olduğumuz yetkiyi kullanarak sorunu çözeceğiz diye beyanat vermiştir. Bu bağlamda:

1- 2006 yılında TBMM Dil Ovası çevre sorunlarını araştırma komisyonu raporunda geçen çevre için riskli üretim yaptığı tespit edilen 34 işletme ile ilgili ne tür işlemler yapılmıştır?

2- Aynı komisyonun raporunda tespit edilen arıtma ve emisyon yetersizliği olan işletmelerle ilgili ne tür işlemler yapılmıştır? Arıtma ve emisyon eksikliği bulunan işletmelerin bu gün itibarıyla sayısı kaçtır? Bu işletmelere uygulanan maddi yaptırımların tutarı kaç liradır?

3- TBMM Komisyonu tarafından 2006 yılından sonra yeni işletmelerin kurulması ve mevcutların kapasite artırımı taleplerinin önemle değerlendirilmesi ve izin verilmemesi yönündeki tavsiyesine uyulmuş mudur? 2006 yılından sonra bölgede kaç yeni işletme kurulmuştur? Kaç işletmenin kapasite artırımına izin verilmiştir? Gerekçesi nedir?

4- Dil deresinde canlıların yaşaması için gerekli olan oksijen çözünürlüğünün yaşamsal sınırların çok altında olduğu tespitine ilişkin derede yeniden yaşamsal faaliyetlerin geliştirilmesi için neler yapılmıştır?

5- Dil ovası ile ilgili ciddi çevre sorunları yıllardır gündemde olmasına ve bölgede yaşayan insanlarda kanser ve akciğer hastalıklarının dünya ve Türkiye ortalamalarının çok üstünde seyrettiğine dair iddialar varken, 2008 yılında burada bir ilçenin kurulmasının amacı nedir? Belirtilen sağlık verilerinin bölgede ki çevre sorunlarıyla bir bağlantısı var mıdır? Yoksa bu oranların sebebi nedir?

6- Hükümetinizin farklı bakanlıklarının ilçe halkının istimlâk ya da kentsel dönüşüm kanunu yetkisiyle boşaltılacağı yönündeki beyanatları doğru mudur? Yöre halkıyla bu konuda bir uzlaşma sağlanmış mıdır?

7- Bölgede bulunan 9 adet limanın denizdeki yaşamı nasıl etkilediği konusunda yaptığınız bir araştırma var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?

8- Nüfusu 50.000'i geçen ciddi çevre ve halk sağlığı sorunlarıyla gündeme gelen ilçede bakanlığınızın yürüttüğü ne tür iyileştirici projeler mevcuttur? Sağlık ve sanayi bakanlığı ile ortak yürütülen hangi çalışmalarınız mevcuttur?

CEVAPLAR:

1- TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK-MAM) koordinatörlüğünde Kocaeli Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve mülga Kocaeli Çevre ve Orman Müdürlüğü işbirliğiyle 02.03.2007 tarihinde başlatılan ve 24 ay süren “Dilovası Organize Sanayi Bölgesi Hava Kirliliğinin ve Hava Kirleticisi Kaynaklarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında ilçede bulunan tesislere, baca gazı arıtım sistemleri ile ilgili olarak ilave önlemler aldırılmıştır. İl Müdürlüğümüzce, Dilovası’ndaki tesislere, ilimizdeki diğer bölgelerde bulunan tesislere nazaran daha yoğun denetimlerde bulunmaktadır. Emisyon yayını olan tüm tesisler sıkı takibe alınmış, uyarı, kapatma ve para cezası dahil olmak üzere bir çok yaptırımlarda bulunulmuştur.

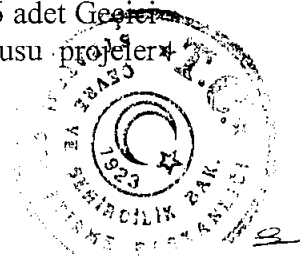
2- Tesislere ait çevresel izinler, Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik çerçevesinde değerlendirilmektedir. Yönetmelik EK-1 ve EK- 2 listesinde bulunan tesisler, kirleticisi vasfı yüksek tesisler olarak değerlendirilmekte ve izin alma gereklilikleri bulunmaktadır. Tesislerin, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde emisyon azaltıcı önlemleri alma zorunlulukları bulunmaktadır. Tesisler izin aşamalarında değerlendirilerek emisyon azaltıcı tedbirleri almaları sağlanmaktadır. Ayrıca bölgede bulunan ve emisyon yayını olan tesislerden, gerekli filtre sistemi olmayan tesis bulunmamaktadır. Halihazırda izin işlemleri devam eden işletmeler bulunmakla birlikte, 2012 yılında ilimiz genelinde Dilovası İlçesinde bulunan sanayi kuruluşlarına 1.394.080 TL idari yaptırım kararı uygulanmıştır.

3- 2006-2013 yılları itibariyle Dilovası ilçelerindeki tesislere verilen ÇED görüşleri aşağıdaki gibidir:

ÇED Gerekli Değildir	: 93 adet
ÇED Olumlu	: 12 adet
Teknoloji Yenileme Mecburiyeti İle	
Kapasite Artışı Yapılan Tesis Sayısı	: 9 adet

ÇED görüşü olmayan tesisin çalışmasına müsaade edilmemektedir. Bakanlığımıza Çevresel Etki Değerlendirmesi hususunda başvuru yapan tesisler, 17 Temmuz 2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Dilovası İlçesinde faaliyette bulunan Sanayi kuruluşlarına; Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Yönetmeliği kapsamında 01.04.2010 tarihi itibariyle 56 adet Çevre Faaliyet Belgesi, 31 adet Çevre İzin ve Lisans Belgesi verilmiştir. Söz konusu projeler

yatırımcının talebi doğrultusunda incelenmiş olup, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile mer'î mevzuat çerçevesinde değerlendirilmiştir.

4- Dil Ovasının korunması ve Dil Deresinin kirliliğinin azaltılmasını sağlamak için, Dil Deresi ve Havzasında, Havza Koruma Planı ve Çevresel Kalite Standartları Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından belirlenecektir. Bakanlığımızca da uygulamaya esas deşarj standartları belirlenecektir. Ayrıca Dil deresinde bulunan işletmeler ve Dilovası İlçesinin evsel-endüstriyel nitelikli atıksuları Dilovası Organize Sanayi Bölgesi (DOSB) bünyesinde yapılan atıksu arıtma tesisine bağlanmıştır.

5- Belirtilen hususlara ilişkin bilgilerin İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığından alınması gerekmektedir.

6- 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında Bakanlığımız teknik elemanlarınca Kocaeli Dilovası İlçesine, 14.03.2013 tarihinde yerinde inceleme yapılmış ve Dilovası Belediyesi ile görüşülmüştür. Ön çalışmalar devam etmektedir.

7- Deniz çevresinin kirlenmesini önlemek, azaltmak ve kontrol etmek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla ülkemizin taraf olduğu Bükreş ve Barcelona Sözleşmeleri çerçevesinde denizlerimizi kirlüten karasal kaynakların (nehirler) baskı ve etkilerinin tespiti, kirliliği ve temiz kıyı bölgelerinden alınan deniz suyu, biyota ve sediman örneklerinde metal ve organik kirlleticilerin uzun dönemli değişikliklerinin (trend) izlenmesi, kirliliğe karşı hassas, az hassas ve gri alanlardaki kıyı sularımızda ötrofikasyonun izlenmesi ve bu alanların değerlendirilmesi amacıyla; 2011 yılı itibariyle tüm denizlerimizde 208 izleme noktasında, 40'ı aşkın parametrede yılda iki defa olmak üzere izleme çalışmaları yapılmaktadır. Bu izleme ağındaki izleme noktaları Marmara denizinde bulunan İzmit Körfezini de kapsamaktadır. Ancak bu izleme çalışmalarında deniz ortamına gelen toplam kirleticilerin etkilerine bakılmakta olup, limanların etkileri özel olarak izlenmemektedir.

Bununla birlikte, MARPOL 73/78 Sözleşmesi'ne dayanılarak ve 27.11.2000 tarihli ve 2000/59/EC sayılı Gemilerin Ürettiği Atıklar ve Yük Artıkları İçin Kullanılan Liman Atık Alım Tesisleri Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'ne paralel olarak hazırlanan Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği (Değişik: 18.03.2010 – 27525 R.G.) 26.12.2004 tarihli ve 25682 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle, Türkiye'nin deniz yetki alanlarında bulunan gemilerin ürettiği atıklar ile yük artıklarının denize verilmesinin önlenmesi ve deniz ortamının korunması maksadıyla, yükümlülere tarafından atık kabul tesislerinin kurulması ve işletilmesi ile atık alma gemilerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amaçlanmaktadır.

Gemilerin normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıklar, kıyı tesislerinde kurulu bulunan atık alım tesislerine direk olarak ya da atık alım gemileri aracılığıyla verilmekte olup burada depolanan atıkların bertarafı yürürlükte olan çevre mevzuatı doğrultusunda sağlanmaktadır.

12.01.2011 tarihinden itibaren, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin (i) bendi, Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ve mer'î mevzuat kapsamında Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 5216 sayılı Kanun ile belirlenen il sınırlarındaki gemilere atık alım hizmeti vermektedir.

MARPOL 73/78 Ek-I (sintine suyu, atık yağ, slaç), Ek-IV (pis su) ve Ek-V (çöp) de tanımlanan atıklar; 2872 sayılı Çevre Kanunu ve mer'î mevzuat kapsamında Kocaeli

Büyükşehir Belediyesi tarafından yönetilmekte ve TCDD Derince Limanı sahasındaki atık kabul tesisinde geçici olarak depolanarak bertarafa gönderilmektedir.

Bu kapsamda, Dilovası'nda bulunan 6 adet kıyı tesisine Bakanlığımızca muafiyet verilmiştir. Kendilerine yanaşan gemilerde MARPOL 73/78 Ek-I (slop, kirli balast) ve Ek-2 (zehirli sıvı madde atıkları) kapsamında atık oluşan kıyı tesisleri ise atık alım hizmetlerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan aldıkları Atık Kabul Tesis Onay Belgesi çerçevesinde yürütmektedirler. Hali hazırda Dilovası Bölgesi'nde 5 adet kıyı tesisine Atık Kabul Tesis Onay Belgesi verilmiş olup söz konusu tesislerde toplanan atıklar 2872 sayılı Çevre Kanunu ve mer'i mevzuat kapsamında bertarafa gönderilmektedir.

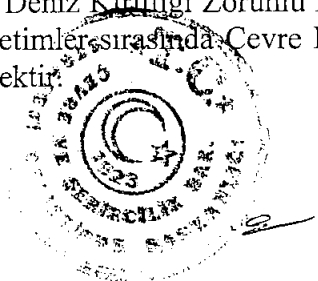
2011/9 sayılı Yetki Devri Genelgesi, Çevre Kanununun 12 ve 24 üncü maddelerine dayanılarak çıkarılmış olup, Türkiye'nin yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarında gemi ve diğer deniz araçlarından kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesine yönelik denetim, kontrol yapma ve idari yaptırım uygulama yetkisinin devredileceği kurumların belirlenmesi ve bu kurumlarca uygulanacak iş ve işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılmıştır. 2011/9 sayılı Yetki Devri Genelgesi sadece gemilerce yapılan ihlallerin tespitini kapsamakta olup, uygulama alanı deniz sahasıdır. Denizlerde idarî para cezası vermeye yetkili kurum veya kuruluşlar yetkili oldukları alanlarda sürekli olarak izleme yapmaları, kontrol, izleme ve haberleşme için gerekli her türlü tedbiri almaları esastır.

Ayrıca, 5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun kapsamında genel koordinasyon görevi Bakanlığımıza verilmiştir Söz konusu Kanunun amacı kazalara müdahale edebilmek, kirlenmeyi önlemek veya etkilerini en aza indirmek, insanların zarar görmesini engellemek ve mal kaybını önlemek, etkin bir şekilde deniz ve deniz çevresinin korunmasını sağlamaktır.

Bu çerçevede; ulusal ve bölgesel seviyede acil müdahale sistemini oluşturmak koordinasyon ve işbirliğini kolaylaştırarak kamu ve özel kaynakların etkin kullanılması ile deniz çevresinin korunmasını sağlamak amacıyla 1 ulusal ve 6 adet bölgesel acil müdahale planı Bakanlığımızca hazırlanmış ve 08.02.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dilovası Mevkii'nin bağlı bulunduğu il olan Kocaeli, Marmara ve Boğazlar Bölgesi Acil Müdahale Planı içerisinde yer almaktadır.

Bu kapsamda, kıyı tesislerinin kazalara karşı hazırlıklı olmalarının sağlanması amacıyla tüm kıyılarımızda 231 adet kıyı tesisi belirlenerek, risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı hazırlamaları sağlanmıştır. Bu kıyı tesislerinden 219 tanesine ait risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı onaylanmıştır. Dilovası mevkiinde ise 5312 sayılı Kanun kapsamında 12 adet kıyı tesisi bulunmakta olup, bu tesislerden 10 tanesinin acil müdahale planı onaylanmış, 1 tanesi Bakanlığımıza yeni sunulmuş olup incelemesi devam etmektedir. Kıyı tesislerinin 1 tanesi de 2013 yılı ikinci yarısında açıklamayı planladığımız ikinci grup riske sahip kıyı tesisleri arasında bulunmaktadır.

Kıyı tesislerinin "Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası" yaptırması zorunlu kılınmış olup, sigorta örnekleri Bakanlığımıza gönderilmekte ve bu örneklerin mevzuata uygunluğu incelenerek, gerekli düzeltmelerin yapılması sağlanmaktadır. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yaptırmayan kıyı tesislerine yapılacak denetimler sırasında Çevre Kanunu 20 nci maddesi (g) bendi uyarınca ceza işlem uygulanabilecektir.

Ayrıca 5312 sayılı Kanun ile belirlenen; ancak “Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası” kapsamında bulunmayan zararlar için Çevre Kirliliği Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları yayımlanmış olup, bahse konu sigorta kıyı tesisleri tarafından yaptırılmaktadır.

8- TÜBİTAK-MAM koordinatörlüğünde Kocaeli Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Mülga Kocaeli Çevre ve Orman Müdürlüğü işbirliğiyle 02.03.2007 tarihinde başlatılan ve 24 ay süren Dilovası Organize Sanayi Bölgesi Hava Kirliliğinin ve Hava Kirlletici Kaynaklarının Belirlenmesi Projesi kapsamında elde edilen veriler ışığında;

- Boya üretim tesislerinde, ünitelerden kaynaklanan emisyonlar için arıtma sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Toz emisyonu bulunan tüm firmalara ilave tedbirler aldırılarak davlumbaz ve filtre sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Akrilat tanklarında azot yastıklama sistemi kurularak, yeni tanklarda da azot yastıklama ve Yüzer Tavan Sistemi istenmiştir.
- Özellikle demir çelik sektörlerinde toz tutma sistemleri kurulması sağlanmıştır.
- Hammadde ve yarı mamul tanklarından ve bağlayıcı üretiminden kaynaklanan emisyonları önlemek için arıtım sistemleri kurulmuştur.
- Solvent üretim ve depolama tesislerinde de emisyon kontrolü için gerekli arıtım sistemleri kurulmuştur.
- İlçede bulunan tesislere baca gazı arıtım sistemleri ile ilgili olarak ilave önlemler aldırılmıştır.

Bakanlığımız, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Verimlilik Genel Müdürlüğü ile temiz üretim ve mevcut en iyi teknik ve uygulamaları içeren kılavuzlar hazırlamakta, bahse konu alanlarda koordineli bir şekilde çeşitli projeler ve çalışmalar yürütmektedir.

Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüz Dilovası’nda yoğun denetimlerde bulunmaktadır. Emisyon yayılımı olan tüm tesisler sıkı takibe alınmış, uyarı, kapatma ve para cezası dâhil olmak üzere birçok yaptırımlarda bulunulmuş olup, bu bölge üzerindeki hassasiyetimiz devam etmektedir.

